

TRIBUNALUL BUCURESTI SECTIA A IV-A CIVILA
I N C H E I E R E
ȘEDINȚA CAMEREI DE CONSILIU DIN DATA DE 09.01.2017
TRIBUNALUL CONSTITUIT DIN:

PREȘEDINTE : (...)
JUDECĂTOR : (...)
GREFIER : (...)

Pe rol se află soluționarea cererii de apel formulate de apelanta-creditoare (...) împotriva încheierii din camera de consiliu din data de 25.10.2016, pronunțată de Judecătoria Sectorului 6 București în dosarul nr. 22006/303/2016, cauza având ca obiect încuviințare executare silită.

Dezbaterile asupra fondului cauzei au avut loc în ședința publică din data de 06.01.2017, fiind consemnate în încheierea de la acea dată, când tribunalul, având nevoie de timp pentru a delibera, a amânat pronunțarea la data de 09.01.2016 când, în aceeași compunere, a dispus următoarele:

TRIBUNALUL

Asupra oportunității sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul art. 519 și urm. C.proc.civ., reține că aceasta este justificată în cauză, și privește următoarea întrebare:

1. Cum se interpretează dispozițiile art. 2431 C.civ. prin raportare la art. 632 C.pr.civ. cu privire la posibilitatea executării silite privind un drept de creanță garantat prin contract de ipotecă legal încheiat și care potrivit art. 2431 C.pr.civ. constituie titlu executoriu, dacă dreptul de creanță însuși nu este constatat printr-un înscris care să constituie, potrivit dispozițiilor legale, titlu executoriu?

I. Situația de fapt

2. Prin contractul nr. 002/24.08.2010 încheiat între (...), în calitate de locatoare, și (...), în calitate de chiriaș, a fost închiriat un spațiu pentru service auto și birouri contra unei chirii lunare de 4500 euro la care se adaugă TVA, locatorul obligându-se să suporte și costurile utilităților.

3. Contractul a fost modificat prin acte adiționale subsecvente, relevante în cauza de față fiind actul adițional nr. 3/25.07.2011 prin care durata contractului a fost stabilită la 60 de luni cu începere din data procesului verbal de predare primire și actul adițional nr. 5/20.05.2015 prin care, ca urmare a diminuării suprafeței închiriate, a fost micșorată și chiria datorată de locator, la 3500 euro/lunar, iar locatorul și-a asumat obligația de a constitui în favoarea locatarului o ipotecă mobilă până la concurența sumei de 8265,30 euro. Ulterior, prin actul adițional nr. 6/20.11.2015 părțile s-au obligat să constituie în favoarea locatorului proprietar o garanție materială în cuantum de 108 520 lei.

4. Contractul de închiriere menționat în precedent îmbracă forma unui înscris sub semnătură privată, care nu este înregistrat în evidențele organelor fiscale.

5. Prin contractul de ipotecă mobilă autenticat sub nr. 2122/29.07.2015 de SPN (...), pentru garantarea îndeplinirii de către debitorul ipotecar (...) a obligațiilor asumate față de creditorul ipotecar (...) în baza contractului de închiriere astfel cum a fost acesta modificat prin actul adițional nr. 5/20.05.2015, părțile au convenit constituirea unei ipoteci mobiliare asupra următoarelor bunuri mobile: două bucăți centrală termică de murală în condensatie ENERGY TOP W 125, șase aeroterme AREO 43M031Co, 230V și un elevator auto patru coloane (actul adițional nr. 6/2015 menționat în precedent fiind ulterior încheierii contractului de ipotecă mobilă). Părțile au evaluat convențional bunurile la suma de 8265,30 euro.

6. Contractul de ipotecă mobilă a fost înscris în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare.

7. Prin cererea adresată BEJ (...) la data de 07.10.2016 creditoarea (...) a solicitat demararea procedurii urmăririi silite împotriva debitoarei (...) pentru realizarea creanței de 181 988,44 lei, compusă din 7588,44 lei contravaloare întreținere spațiu închiriat „energie electrică și gaze) și 174 400 lei chirie neachitată, la care se adaugă penalități de întârziere.

8. Urmare a solicitării creditoarei a fost deschis dosarul de executare nr. 862/2016N instrumentat de BEJ (...).

II. Soluția primei instanțe și motivele căii de atac

9. Prin cererea înregistrată pe rolul Judecătoriei Sectorului 6 București executorul judecătoresc a solicitat încuviințarea executării silite a următoarelor bunuri mobile: centrală termică de murala în condensatie energy top W 125 – (două bucăți), Aeroterma Areo 43 M031Co, 230 V – 6 (șase) bucăți, elevator auto 4 coloane – 1(una) bucata aflate în proprietatea debitorului Societatea Carfix Team SRL și autorizarea intrării în imobilul situat în (...).

10. Prin încheierea din data de 25.10.2016 Judecătoria Sectorului 6 București a respins ca neîntemeiată cererea de încuviințare a executării silite.

11. Pentru a hotărî astfel, prima instanță a reținut că în conformitate cu dispozițiile art. 2430-2431 din codul civil „contractele de ipotecă valabil încheiate sunt, în condițiile legii, titluri executorii”, iar „executarea ipotecii nu poate fi realizată decât în virtutea unui titlu executoriu și pentru o creanță certă, lichidă și exigibilă”.

12. Din interpretarea celor două dispoziții legale prima instanță a apreciat că, în privința caracterului executoriu al ipotecii, acesta este condiționat de existența unui titlu executoriu în ceea ce privește creanța garantată, care trebuie să fie certă, lichidă și exigibilă.

13. Ori, în speță, ipoteca mobilă a fost constituită în garantarea contractului de închiriere nr. 002/24.08.2012, și a actelor adiționale la acesta, contract care nu îndeplinește condițiile prevăzute de art.1798 Cod civil pentru a fi titlu executoriu, respectiv nu a fost înregistrat la organele fiscale.

14. Împotriva acestei încheieri a declarat apel creditoarea, calea de atac fiind înregistrată pe rolul Tribunalului București – secția a IV-a civilă la data de 25.11.2016 sub nr. 22006/303/2016.

15. În motivare, apelanta a arătat în esență că în cauză contractul de ipotecă mobilă îndeplinește condițiile prevăzute de art. 2387 și de 2388 Cod Civil, fiind încheiat în formă autentică, cu îndeplinirea obligației de publicare în AEGRM.

16. De asemenea, în conformitate cu art. 2431 Cod Civil, contractele de ipotecă valabil încheiate sunt, în condițiile legii, titluri executorii. Or, atât timp cât legiuitorul stabilește că un contract de ipotecă este prin el însuși titlu executoriu, fără să adauge că acesta ar fi un titlu executoriu doar în ipoteza în care există un titlu executoriu asupra creanței garantate, hotărârea primei instanțe este nelegală. Mai mult, concluzia primei instanțe nu este susținută de economia prevederilor Codului Civil care reglementează ca și modalitate specială de executare a dreptului de ipotecă mobilă preluarea bunului asupra căruia ființează ipoteca în contul datoriei.

17. Apelanta a adăugat că respingerea cererii de încuviințare a executării silite pe motiv că locațiunea nr. 002/24.08.2012 nu îndeplinește condițiile prevăzute de art. 1798 Cod Civil, respectiv nu este titlu executoriu pentru că nu este înregistrat la fisc, lipsește de efecte însuși titlul executoriu, respectiv contractul de ipotecă mobilă.

18. De asemenea, apelanta a arătat că prima instanță a interpretat greșit și dispozițiile art. 2430 Cod Civil potrivit cărora executarea ipotecii nu poate fi realizată decât în virtutea unui titlu executoriu și pentru o creanță certă, lichidă și exigibilă. Prin urmare, existența unei creanțe certe, lichide și exigibile este o cerință distinctă de existența unui titlu executoriu valabil încheiat. În situația în care legiuitorul ar fi impus necesitatea existenței în paralel a două titluri executorii, unul care să ateste certitudinea, lichiditatea și exigibilitatea creanței garantate și altul care să reprezinte garanția oferită creditorului ipotecar, o atare situație ar lipsi de eficacitate contractul de ipotecă.

III. Dispozițiile de drept intern care fac obiectul sesizării

19. Art. 632 C. pr. civ. are următorul conținut: „(1) Executarea silită se poate efectua numai în temeiul unui titlu executoriu. (2) Constituie titluri executorii hotărârile executorii prevăzute la art. 633, hotărârile cu executare provizorie, hotărârile definitive, precum și orice alte hotărâri sau *înscrisuri care, potrivit legii, pot fi puse în executare*”

20. Art. 2431 Cod.civil are următorul conținut: „Contractele de ipotecă valabil încheiate sunt, *în condițiile legii, titluri executorii*”.

21. Art. 663 C. pr.civ. are următorul conținut: „(1) Executarea silită nu se poate face decât dacă creanța este certă, lichidă și exigibilă.(2) *Creanța este certă când existența ei neîndoiește rezultă din însuși titlul executoriu.* (3) Creanța este lichidă atunci când obiectul ei este determinat sau când titlul executoriu conține elemente care permit stabilirea lui. (4) Creanța este exigibilă dacă obligația debitorului este ajunsă la scadență sau acesta este decăzut din beneficiul termenului de plată”.

22. Art. 666 alin. 5 C. pr.civ. are următorul conținut: „Instanța poate respinge cererea de încuviințare a executării silite numai dacă: (2) hotărârea, sau după caz înscrisul, nu constituie potrivit legii, titlu executoriu; (4) creanța nu este certă, lichidă și exigibilă”.

23. Tribunalul apreciază că relevante în cauză mai sunt și dispozițiile art. 3 din Legea nr. 71/2011 conform căreia „Actele și faptele juridice încheiate, ori după caz, săvârșite sau produse înainte de intrarea în vigoare a Codului civil nu pot genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sau după caz, a săvârșirii sau producerii lor” și ale art. 1798 Cod Civ. potrivit cu care „Contractele de locațiune încheiate prin *înscris sub semnătură privată care au fost înregistrate la organele fiscale*, precum și cele încheiate în formă autentică constituie titluri executorii pentru plata chiriei la termenele și în modalitățile stabilite în contract sau, în lipsa acestora, prin lege”

IV. Opinia părților cu privire la necesitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție

24. În cadrul procedurii necontencioase de față, care se judecă fără citarea intimatelor debitoare, apelanta creditoare, neprezentându-se la termenul din data de 06.01.2017, și-a exprimat punctul de vedere prin chiar apelul declarat, argumentele sale fiind expuse *supra* (paragrafele 15-18).

V. Analiza condițiilor de admisibilitate privind sesizarea și opinia instanței

25. Potrivit art. 519 C.proc.civ., sunt instituite o serie de condiții de admisibilitate pentru declanșarea acestei proceduri, care se impun a fi întrunite în mod cumulativ, respectiv:

- existența unei cauze aflate în curs de judecată, în ultimă instanță;
- cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;

- ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată;

- chestiunea de drept identificată să prezinte caracter de noutate și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat și nici să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

26. Primele două condiții de admisibilitate sunt îndeplinite, întrucât tribunalul, legal investit cu soluționarea unui apel aflat în curs de judecată, urmează să pronunțe o hotărâre judecătorească definitivă, potrivit art. 634 alin. (1) pct. 4 din Codul de procedură civilă.

27. Răspunsul la solicitarea instanței este necesar în vederea soluționării pe fond a cauzei, întrucât interpretarea modului de aplicare a dispozițiilor art. 632 C. pr. civ. rap la art. 2431 Cod Civil. raportat la situația de fapt expusă în precedent (la pct. I al prezentei sesizări) constituie problema fundamentală pusă în discuția instanței de apel.

28. Chestiunea în cauză are caracter de noutate, în sensul că nu s-a identificat o jurisprudență constantă și unitară asupra problemei în discuție, reglementarea art. 2431 Cod civil fiind ea însăși de noutate, iar verificările efectuate nu relevă existența vreunui recurs în interesul legii promovat pentru dezlegarea modului de interpretare a art. 2431 Cod Civil prin prisma art. 632 C.pr.civ. De asemenea, în aprecierea Tribunalului solicitarea de față privește o problemă de drept reală, iar nu aparentă, privește interpretarea diferită a art. 2431 Cod civil.

29. În ceea ce privește opinia Tribunalului, se are în vedere faptul că verificările pe care instanța de judecată este obligată să le facă în procedura încuviințării executării silite poartă și asupra faptului dacă este întrunită condiția premisă a unei executări silite, anume aceea a existenței unei creanțe certe, lichide și exigibile și respectiv a unui titlu executoriu care să o constate. Acest aspect se deduce din modul de formulare a art. 663 C. pr.civ. și este subliniat expres în paragraful nr. 23 al Deciziei nr. 895/17.12.2015 a Curții Constituționale a României, inexistența unui astfel de titlu conducând la respingerea cererii conform art. 666 alin. 5 pct. 2 și 4 C. pr.civ.

30. În cauza de față, contractul de locațiune nu este titlu executoriu, fiind încheiat sub incidența codului civil anterior, cel care, conform art. 3 din Legea nr. 71/2011, îi guvernează efectele (de altfel, nici din perspectiva art. 1798 Cod civil contractul de locațiune în dezbatere, nefiind înregistrat la organele financiare, nu are atributul executorialității).

31. În ceea ce privește contractul de ipotecă mobilă încheiat chiar în formă autentică după intrarea în vigoare a noului cod civil, instanța opinează în sensul că acesta nu este titlu executoriu în situația în care creanța pe care o garantează nu este ea însăși rezultată dintr-un înscris care, potrivit legii, este titlu executoriu. Instrumentul de garantare (contractul de ipotecă) nu este izvorul creanței, fiind dificil de conceput ca acesta să imprime caracter executoriu unei creanțe pe care el nu o constată și nici nu îi disciplinează lichiditatea sau exigibilitatea. Or, făcând abstracție de actul primar, constatat al creanței, în procedura executării silite, instanța nu ar putea face verificări din perspectiva art. 663 C.pr.civ. și în consecință prevederile art. 666 alin. 5 pct. 2 și pct. 4 C. pr.civ. ar fi lipsite de conținut.

32. Spre deosebire de reglementarea procesual civilă anterioară, care prevedea în art. 379 alin. 3 C.pr.civ. (1865) că creanța este certă când existența ei rezultă „din însuși actul de creanță și din alte acte, chiar neautentice, emenate de la debitor sau recunoscute de dânsul”, art. 663 C.pr.civ. actual este mult mai ferm, stipulând că existența neîndoieală a creanței trebuie să rezulte *din însuși titlul executoriu*, suprimând practic posibilitatea coroborării mențiunilor din înscrisul constatat al creanței cu alte înscrisuri pentru a caracteriza creanța ca fiind certă.

33. În aprecierea Tribunalului, menționarea sumei la care sunt evaluate bunurile ce constituie garanția (suma garantată) în cuprinsul actului de ipotecă vine să răspundă exigențelor formale instituite de art. 2372 Cod civil, însă actul nu generează el însuși obligația de plată, cât timp ipoteca este și rămâne accesorie obligației pe care o garantează, conform art. 2344 Cod civil. Prin urmare, contractul de ipotecă, privit ut singuli, nu constată o creanță certă. Tot astfel, sintagma cuprinsă în art. 2431 Cod civil „în condițiile legii” nu se poate rezuma în aprecierea Tribunalului la condițiile de fond și de formă proprii contractului de ipotecă, reglementate de art. 2365, art. 2372, art. 2388 sau de art. 2391 Cod civil, întrucât ar fi redundantă.

34. În considerarea argumentelor ce preced, constatând întrunite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 C.pr.civ., Tribunalul apreciază necesară sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea modului de interpretare a dispozițiilor art. 2431 Cod civil prin raportare la art. 632 C.pr.civ. cu privire la posibilitatea executării silite privind un drept de creanță garantat prin contract de ipotecă legal încheiat și care potrivit art. 2431 Cod civil constituie titlu executoriu, dacă dreptul de creanță însuși nu este constatat printr-un înscris care să constituie, potrivit dispozițiilor legale, titlu executoriu.

DISPUNE:

În temeiul art. 520 alin. 1 C.pr.civ. sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea modului de interpretare a dispozițiilor art. 2431 Cod civil. prin raportare la art. 632 C.pr.civ. cu privire la posibilitatea executării silite privind un drept de creanță garantat prin contract de ipotecă legal încheiat și care potrivit art. 2431 Cod civil. constituie titlu executoriu, dacă dreptul de creanță însuși nu este constatat printr-un înscris care să constituie, potrivit dispozițiilor legale, titlu executoriu.

În temeiul art. 520 alin. 2 C.pr.civ. suspendă judecarea apelului până la dezlegarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a problemei de drept.

Definitivă.

Pronunțată în ședință publică, azi, 09.01.2017.

PREȘEDINTE
(...)

JUDECĂTOR
(...)

GREFIER
(...)